

Motion till riksdagen 2025/26:3520

av Mats Berglund m.fl. (MP)

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt förslaget i tabell A i motionen.

En återstart för kulturen

Tabell A Anslagsförslag för 2026 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens kulturråd	83 206	±0
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	501 582	354 000
1:3 Skapande skola	226 464	−226 464
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	44 153	±0
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 753	40 000
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 692 255	147 000
1:7 Myndigheten för kulturanalys	20 616	±0
2:1 Bidrag till Operan och Dramaten	802 500	±0
2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	358 244	10 000
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249 098	50 000
2:4 Statens musikverk	113 346	±0
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	233 678	±0
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	151 335	±0
3:3 Institutet för språk och folkminnen	78 893	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
4:1 Konsthälsnämnden	25 302	±0
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	570 530	30 000
5:1 Riksarkivet	618 945	±0
6:1 Riksantikvarieämbetet	341 359	60 500
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	299 782	±0
6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	490 000	20 000
6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000	±0
7:1 Centrala museer: Myndigheter	1 612 476	±0
7:2 Centrala museer: Stiftelser	284 714	±0
7:3 Bidrag till vissa museer	82 218	±0
7:4 Forum för levande historia	65 842	50 000
7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80	±0
7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 518	±0
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	53 708	20 000
8:1 Stöd till trossamfund	82 000	20 000
9:1 Filmstöd	555 444	±0
10:1 Sändningar av TV Finland	9 574	±0
10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 592	±0
10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	733	±0
10:4 Stöd till taltidningar	43 406	±0
11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	87 533	±0
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	240 680	50 000
11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	2 000	50 000
12:1 Stöd till idrotten	2 152 811	130 000
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164	20 000
12:3 Stöd till friluftorganisationer	109 785	100 000
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	±0
12:5 Insatser för den ideella sektorn	223 758	80 000
12:6 Stöd till plats för idrott	250 000	±0
13:1 Statsbidrag till studieförbund	1 496 023	500 000
13:2 Statsbidrag till folkhögskolor	2 521 760	100 000
13:3 Bidrag till tolkutbildning	57 331	±0
13:4 Särskilt utbildningsstöd	268 158	±0
14:1 Spelinspektionen	104 855	±0
99:1 Stärkt kulturskola	±0	200 000
99:2 Filmfond	±0	300 000
99:3 Kulturell allemansrätt	±0	300 000
Summa	17 337 204	2 405 036

En ambitiös kulturbudget

Kultursverige står just nu vid en kritisk punkt. Ett trefaldigt slag mot kulturen har lett till att situationen nu hotar att utarma ett redan skakat Kultursverige. Det första slaget kom med spridningen av covid-19 och utbredningen av pandemin som innebar en kraftig och oväntad inbromsning. Nästa slag kom med lågkonjunkturen och den höga inflationen som fick verksamhetskostnaderna att rusa. Det tredje slaget kom med Tidöregeringens kraftiga åtstramningar som på bred front har drabbat hela kultursektorn.

I Miljöpartiets budget resonerar vi på annat sätt, och istället för att stå på bromsen vill vi låta kulturlivet gasa ut ur kurvan för att skapa goda förutsättningar för ett starkt och oberoende kulturliv i hela Sverige, med hållbara förutsättningar för kulturarbetare.

När Miljöpartiet satt i regeringen räknades anslag upp automatiskt i takt med kostnadsutvecklingen. Detta har regeringen tagit bort vilket utsätter både regionala och statliga kulturinstitutioner för hårda besparingskrav. Miljöpartiet vill återinföra automatisk uppräknings och avsätter medel för både statliga och regionala institutioner för att kompensera för den nedskärning som regeringen gjort.

Miljöpartiet avsätter 18 miljoner kronor till stärkt kulturstöd till nationella minoriteter genom en satsning på anslag 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete*. Detta inkluderar 8 miljoner kronor mer årligen 2026–2028 för att göra Giron Sámi Teáhter till samisk nationalscen. Giron Sámi Teáhters uppdrag är att producera professionell scenkonst med samisk kultur som grund och främja de samiska språken. Ett nationellt uppdrag stärker samisk scenkonst till gagn för både Sápmi och det svenska majoritetssamhället. Vi avsätter också 20 miljoner kronor årligen till kyrkoantikvariskt stöd (anslag 6:3) och 60 miljoner kronor till Riksantikvarieämbetet på anslag 6:1.

Bättre villkor för kulturarbetare

Miljöpartiet prioriterar bättre villkor för kulturarbetare. Miljöpartiet satsar 147 miljoner på regional kultur och kultursamverkansmodellen. Miljöpartiet vill tillföra 30 miljoner kronor mer årligen 2026–2028 till konstnärsstöd och ersättningar. De professionella konstnärerna är själva grunden för ett levande kulturliv. Den konstnärliga utvecklingen är beroende av att professionella konstnärer och kulturskapare har möjlighet att arbeta under rimliga villkor i hela landet. Kulturlivet måste i högre utsträckning fungera som en trygg arbetsmarknad.

Miljöpartiet föreslår att den fria scenkonsten stärks med 30 miljoner kronor årligen genom ett tillskott på anslag 2:3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*. Musik- och scenkonstområdet brottas med ökade kostnader för lokaler, utrustning och personal samtidigt som stöden inte följt utvecklingen. Detta hotar överlevnaden för många aktörer, och i förlängningen hotas tillgången till teater, dans, opera, cirkus och livemusik i hela landet. På samma anslag anslås ett särskilt projektbidrag till musikarrangörer på 20 miljoner kronor för att underlätta tillgången till lokaler, främja samarbeten och bidra till ökad geografisk spridning av musikscener. Utan förstärkningen riskerar fria grupper att tvingas lägga ner, vilket skulle radera en viktig del av kulturens infrastruktur som är svår att bygga upp igen. Vi skjuter också till 40 miljoner på anslag 1:2 till den ideellt organiserade kulturen, såsom amatörteatrar, där Kulturrådet får ett särskilt uppdrag för detta ändamål.

Miljöpartiet vill tillföra 10 miljoner kronor mer årligen till konstnårsallianserna, via tillskott på anslag 1:2. Allianserna är ett framgångsrikt verktyg för att ge frilansande konstnärer trygghet, kompetensutveckling och möjlighet till konstnärligt arbete. Tillskottet säkerställer att nivån upprätthålls över tid och inte lakas ur till följd av inflationen. Vi skjuter också till 30 miljoner till fristäder för hotade journalister, konstnärer och författare, också anslag 1:2.

Kulturell allemansrätt, bibliotek och stärkt kulturskola

Alla barn har rätt till kultur – att själva få skapa, möta professionell kultur och växa genom estetiska uttryck. Därför vill vi införa en kulturell allemansrätt för barn och unga.

Vi satsar 200 miljoner kronor extra på att stärka kulturskolan (anslag 99:1) och inför en kulturskolelag som säkrar kvalitet, bredd och långsiktiga förutsättningar i hela landet, vilket också gör att kulturskolan kan nå ut till fler barn.

Vi vill säkra en kulturgaranti i skolan för att långsiktigt stärka både barns uppväxtvillkor och hela Sveriges kulturliv. Vi behöver kartlägga nuläget och återinföra estetiska ämnen som obligatoriska i gymnasiet. 300 miljoner kronor satsar vi på detta på anslag 1:3 *Skapande skola*, som ska ersätta den nuvarande bristfälliga satsningen som finns idag. Detta tillsammans med kulturskolans förstärkning blir en halv miljard till barns rätt till kultur. Därtill satsar vi 150 miljoner på stärkta och mer tillgängliga folkbibliotek genom tillskott på anslag 1:2 utöver regeringens satsning som vi välkomnar. Vi följer också AI-kommissionens förslag om att stärka befolkningens kunskap om AI-skapade verk och manipulationer genom AI, och tilldelar därför 106 miljoner till bibliotek i detta syfte.

Filmfond och stärkt kulturnäring

Miljöpartiet vill tillföra 300 miljoner kronor mer årligen till filmsektorn (anslag 99:2), genom en ny filmfond i enlighet med förslagen i SOU 2025:24, reformer för ett starkare filmland. Miljöpartiet vill även sänka momsen på biobesök till 6 % i linje med den moms som gäller för annan kulturverksamhet.

Filmfonden finansieras genom en avgift om 10 % som läggs på biobiljetter och genom den avgift som läggs på strömningstjänster. Det krävs också ett tillskott i kulturbudgeten för att inte filmfonden ska ske på bekostnad av befintligt stöd. Filmfonden får fördela ett reformerat produktionsincitament, publikrelaterat stöd och stöd till vissa större filmproduktioner samt finansiera branschgemensam verksamhet. Ett starkare filmstöd säkrar produktion, distribution och tillgång till svensk film. Det gynnar kvalitet, mångfald och exportmöjligheter.

Miljöpartiet stärker också scenkonsten, bild och form, musikarrangörer och icke-statliga kulturlokaler med särskilda satsningar.

Civilsamhället

Nedskärningarna i civilsamhället är ett hårt slag mot bildningen, integrationen, det fria tänkandet och ytterst demokratin. I civilsamhället och inom folkbildningen möts

människor med vitt skilda bakgrunder och förutsättningar och får möjlighet att växa och förbättra sitt lokalsamhälle samtidigt som man övar på demokratiskt beslutsfattande. Politiken har ett ansvar att göra det så lätt som möjligt för människor att ge av sin tid och energi till det gemensamma – det ansvaret är Miljöpartiet berett att axla.

Vi satsar 500 miljoner mer än Tidöregeringen på studieförbunden (anslag 13:1) och skjuter till 100 miljoner till folkhögskolorna (13:2). Vidare förstärker vi ungdomsrörelsen med 50 miljoner genom tillskott på anslag 11:2, avsätter 80 miljoner till insatser till ideella sektorn (12:5) och ytterligare 20 miljoner till trossamfund (8:1). Dessutom tilldelar vi 20 miljoner årligen till anslaget för bidrag till allmänna samlingslokaler, för att stärka civilsamhällets infrastruktur på anslag 12:2. Totalt satsar vi en miljard mer än regeringen på civilsamhället och idrottsrörelsen.

Idrottsrörelsen och friluftslivet

Vi avsätter 50 miljoner för att få fler att idrotta i områden med lägre socioekonomisk status. 30 miljoner avsätts för att stärka parasporten. Miljöpartiet avsätter 50 miljoner för att utbilda fler ledare över hela landet. Utan tillräckligt många ledare kan inte fler barn tas emot.

Friluftstrenden är stark i Sverige. Den ger jobb i hela landet och ser till att fler människor får komma ut och njuta av vår fantastiska natur. Det är bra för hälsan att komma ut och röra på sig, en motvikt till dagens stillasittande. Vi tycker att det är viktigt att fler får möjlighet att komma ut i naturen. Kunskaper om naturen och möjligheten att vistas i den ger förutsättningar för ett livslångt positivt välbefinnande. Naturens starkaste skydd är också människorna som älskar den. Friluftsförbundens organisationerna får ett tillskott på 100 miljoner utöver regeringens tilldelning på anslag 12:3 för att fler ska kunna ta del av vår natur.

Åtgärder för unga som varken studerar eller arbetar

Det är ca 130 000 unga i Sverige som varken studerar eller arbetar. Många av dem har inte studerat eller arbetat på flera år. När arbetslösheten är hög ökar också behovet av stöd till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Gruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar består av personer med behov av olika typer av insatser. Det finns ofta ett behov av stöd från flera olika delar av samhället, vilket innebär ett behov av samverkan och samarbete. Vi föreslår därför att 50 miljoner kronor ska skjutas till på utgiftsområde 17 anslag 11:3 för att hjälpa unga vuxna att komma in i samhället och på arbetsmarknaden. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har ett pågående uppdrag på detta område som bör förstärkas. Medlen bör användas till att stärka målgruppen via åtgärder på kommunal nivå eller hos samordningsförbund.

Mats Berglund (MP)

Amanda Lind (MP)

Camilla Hansén (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Jan Riise (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Ulrika Westerlund (MP)